

פסטיבל הסרטים האחרון בקאן, כי הוא חוטא באנטישמיות. אין טעם לשוב לוויכוח הישן אם האיש אנטי-שמי או לא. המחזה שהוא כתב ושהפך לסרט (לא בבימויו), בשם צל המלאכים, מצטיין בעיקר בחוסר-בשלות ולאידווקא באנטישמיות. מה שכדאי לציין לגבינו הוא נטייתו הבלוטת לבחור במלך-דראמה כדי לבטא את רעיונותיו החברתיים. שלוש ממלודרמות אלה, אשר יוצגו בשבוע הבא, מייצגות היטב לא רק את השקפותיו החברתיות של האיש, אלא גם את השקפותיו האסתטיות. הכוליות בין השאר מיבנה מדוקדק ומפורט ביותר של כל צילום וצילום. הובלת כל סצנה אל שיא מלודרמאטי הגובל בגיחוך, והדגשת האמצעים הטכניים עד כדי כך שנדמה, לפעמים, כי הצופה חווה בפאר רודיה של הנושא המוצג לפניו. אשר לעמדות החברתיות, אפשר יהיה לראות באפי בריסט ביקורת חברתית על צביעות של מוסכמות ומושגי הגינות וחסא; בדימוסיה המרות של פטרה פון קאנט את הצביעות שבמלחמה לשיחור האשה (הסרט מציג נשים המת-ייחסות לנשים אחרות בשירותן ובשתל-טנות שלא היו מבישות שום שוביניסט גברי), ובפחד אוכל-הנשמה את הוקעת הצביעות של המוקרטיה הגרמנית. המת-יימרת כאילו להתייחס לכל היושבים באצלה כאל שווים. אבל מפלה בין מהגר-רים לגרמנים, ובין צעירים לזקנים. ונדרס המוזר. וים ונדרס. הצעיר

אנוריקה,

לאן?

נשוויל (גת, תל-אביב, ארצות-הברית) — נשוויל הוא סרט על אורחות-החיים, החלומות, האכזבות, התיסכולים והאלימות הנסתרת בחברה האמריקאית. אלה מתבטאים בסיפורן של 24 דמויות שונות, החיות זו בצד זו בעיר נשוויל, עיר של אולפני-הקלטה המתמחים בבלדות בנוסח עממי (הנחשבות כמוסיקה הלאומית הי-אמיתית של אמריקה).

הבמאי רוברט אלטמן, שנודע כמי שמעדיף צרור עלילות מישנה ציבועניות על עלילה ראשית שיגרתית, מגשים כאן את חלומו: הסרט הזה מורכב רק מעלילות-מישנה נפגשות ונפרדות, המרכיבות יחדיו פסיפס עשיר הנוגע כימעט לכל היבט של החיים האמריקאיים. כל פרט בסרט תורם את חלקו בהעמקת השלכותיו, החל מן הדילוגים הנקלטים כאילו באקראי במסיבה או באולפן-הקלטה, ועד לפזמונים המושמעים על בימות העיר; מסצנת ייאוש מרטיטה של נוכחת בודה המאושפזת בבית-חולים, בחדר שופע פרחים, ועד לפקט-תנועה אדיר ממדים, מבחינה חזותית וקולית גם-יחד.

אלטמן עוקב אחר גיבוריו בחיבה מהולה בהומור, בין אם זו בארמנית עלובה המוכנה לעשות הכל כדי להיות זמרת, או פוליטיקאי חלקלק המחפש תמיכה וזוהרת ל-נשיאות, זמרת-נשמה שילדיה חרשים-אלמים, או עקרת-בית המתקשת להצליח בכל מחיר; הוא משיג מכל שחקניו

רוני בלייקלי — זמרת בהתמוטטות-עצבים

משחק אותנטי עדי-כדי-כך, כאילו צילם אותם ללא ידיעתם. הסרט דורש מידה מסוימת של מאמץ למחשבה מצד הצופים, מאחר שאינו מגיש להם מזון ללעוס. אך כדאי גם לזכור שמי שמפסיק ללעוס, סופו שיניו נושרות, ומי ש-מפסיק לחשוב...

אנדרטה

לגאבן

לא כל כומר צדיק (פאר, תל-אביב, צרפת) — סרט אחרון זה של ז'אן גאבן ודאי אינו הטוב ביותר שעשה, אולם יש בו משום פרידה מכובדת ונעימה ממי שהיה, ללא ספק, אחד השחקנים הגדולים ביותר של הקולנוע הצרפתי ואולי אף של הקולנוע בכלל. דמותו הגדולה מן החיים, שופעת הביטחון-העצמי, אישיותו החזקה והנוכחות המודגשת שלו לפני המצלמה הצילו סרטים רבים מבינוניותם, וכאן ניתנה לו ההזדמנות להפגין את מעלותיו. הוא מגלם פושע ותיק, המשתכנע לברוח מן הכלא יחד עם שותף צעיר ממנו. בתחפושת של בישוף ועוזרו, יוצאים השניים במטוס לאיטליה, כדי לחזור לעצמם שלל של שוד גדול שביצע לפני שנים והסתיר בפבר של רומא.

בדרך נחטף המטוס על-ידי כמה הרפתקנים, הדורשים עיבור כופר גבוה (אין כאן כל עניין של פוליטיקה), ולגאבן יש בוודאי מה לומר בנסיבות שכאלה, מהגם שאחת הי-נוסעות במטוס היא ידידתו משכבר הימים (ושותפתו בי-סרטים בעבר הרחוק), דניאל דארייה. סופו של הסרט אור-פיניו לסיבטי-הנפש הצרפתים של גאבן, כשאינו נצב לצד החוק: סופו של הצדק לנצח, אבל גם גאבן אינו מובס. ז'אן ז'ירו, הבמאי, וז'אק וילפריד, התסריטאי, המשר-תים בדרך-כלל את לואי דה-פינס, מפזרים לאורך הסרט

ז'אן גאבן — הצרפתי שבכל הצרפתי

צורות של בדיחות, לא מעט מסביב לתחפושת של "האב הקדוש", ו"נושא-כליו" (ז'אן-קלוד בריאלי). וכרגיל בסרטי גאבן, בא מיספר מסויים של סצנות כדי להביע את הערכת ידידיו ואויביו גם יחד ליכולתו של האיש. למרות השיער הלבן, והמותניים העבות מצדיק גאבן הערכה זו.

במאי פסבינדר
הבטיית שבכולם

מבין השלושה, ואולי גם המזרז ביותר בהם, קרוב יותר ברוחו, מכמה בחינות לפחות, לאנשי הגל-החדש בצרפת. בסרטינו הוא מרבה לצטט סרטים של אחרים; הוא מרבה לדבר על קולנוע ולהראות סצנות המתרחשות באולמות-קולנוע; משתמש בקצב איטי עוד יותר משני האחרים; המצלמה בסרטינו שרויה בתנועה מתמדת; כל סרט בפני עצמו עוקב אחר נדודיו של גיבור, וכל פסיקול שלו עמוס-לעיפה בהמולה המטרדית המתמדת של החיים המודרניים.

פחדו של השוער מפני הפנדל ואליס בערים מספרים שניהם על חוסר-קומוני-קציה, על בדידות קיצונית בתוך העולם המודרני. השוער, הניצב תמיד בודד במישק כדורגל, והחושש כל העת לרגע הגורלי שבו ייבעט הכדור לשער והוא לא יעמוד במבחן, הוא דמות אופיינית לוונדרס ולסרטי.

יש עוד להזכיר את הסאטירה החברתית המשעשעת לילה בראקה על ישיש וישישה הנוקמים את נקמתם בבנקים שהכניסו אותם לבי-אבות. את סרטי המחאה החבר-רית של האוף ורונצה, ואת סירטו המזרז והקשה-מאד-לעיכול של האנס יורגן סיברברג, לודוויג השני. הסרט, המוקדש למלך בוואריה שריתק גם את ויסקונטי, משלב קיטש (אופייני לתקופתו של לוד-וויג), עם סיגנון קולנועי מתקדם ועם שימוש נרחב בהיסטוריה הדורש הכנת שעורי-בית מן הצופים, אבל יוצר בסופו של דבר תמונה מעמיקה ורצינית הרבה יותר של הדמות המרכזית, אחת המרת-קות של אירופה במאה הקודמת: פטרון של אמנים, המוסכסואל, נרקומן, מושחת וצדיק בעתי-בעתה-אחת.

ברונסון

המאהב

בין 12 ל-3 (חן, תל-אביב, ארצות-הברית) — ברונסון בלי אלימות, זוהי חריגה משיגרה אצל שחקן שהפך צפוי מדי. ברונסון בבימוי ולפי תסריט של פרנק אלי בוורדים) גילרוי, אפילו מבטיח רצון כן לנסות משוה אחר.

העלילה מתרחשת במערב-הפרוע. שודד ניתק מחבריו העומדים לבצע שוד, וממתין להם בביתה של אלמנה צעירה. בשלוש שעות (השעות שבשם הסרט) הוא מוצא את דרכו אל ליבה, ולא רק אל לבה. כשמיניעה הבשורה ששותפו חוסלו, הוא בורח. האלמנה, מוכת-הלם מעוצמת החוויה הרגשית שעברה, כותבת ספר שהופך ללהיט, "סיפור אהבה" של התקופה, ההופך אותה לגיבורה רומנטית לאומית.

תחילת הספר מגיעה אל השודד הנמלט. הוא מזרז אל בית האלמנה, כדי להעניק לה חוויה נוספת, אלא שזו דוחה אותו מכל-יכול: כיצד זה הוא, סתם חתיכת בשר-ודם, מעז להשוות עצמו אל מאהבה האלוהי, שהפך בת-הכרתה לאגדה כבר מזמן!

סיפור סאטירי קטן זה, המלוגל על הרומנטיקה הי-מעוותת של פורטיטני מן המאה שעברה, שאינה יכולה להיות בשלום עם עצמה כל עוד אינה מסווה את תחושותיה הפיסיות באיצטלה שמימית, והמעדיפה את האגדה הי-תלושה על המציאות הגשמי, נותן הזדמנות גם לברונסון

ג'יל אירלנד וצ'ארלס ברונסון — בעל ואשה

וגם לרעייתו, ג'יל אירלנד, להתעלות מעל עצמם; שניהם מצטיינים בהומור ובתנופה רבה, בעיקר בסצנות-הפיתוי אולם, למרבה הצער, התקשה גילרוי למצוא חומר מספיק כדי למלא בתוכן מה שבא לפני ואחרי סצנה זו. בנוסף, אין הוא שולט די הצורך בסיגנון המערבון, כדי שיוכל באמת לבנות עליו פארודיה יעילה.